

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۸/۲۸

احسان الله ارينزی

افریقا

(قسمت هشتادوششم)

سودان جنوبی South Sudan

(قسمت دوم)

جغرافیای اقتصادی:

نظر اجمالی: سودان جنوبی تا ماه جولای سال 2011م بخشی از خاک سودان بود که از ممالک غریب و عقب مانده افریقا و جهان بشمار میرفت. غربت ایکه، دروازه های سودان را به روی عوامل جنگ های داخلی، منازعات و ناامنی ها و بحران های دوامدار سیاسی بازنگهداشت؛ تا سرانجام این کشور در جولای 2011 تجزیه شد و در مناطق جنوبی سودان، کشور آزاد دگری بنام سودان جنوبی بمیان آمد.

سودان جنوبی در وقت جدایی از سودان بر علاوه مشکلات عام فوق، هوای آلوده، کمبود کادرهای مسلکی، فقر عمومی، انفلاسیون، بیکاری جوانان و فساد اداری را به ارث برد که تا سالها از جمله عوامل اساسی پسمانی اقتصادی خواهد بود. باوجودیکه 75% منابع تیل سودان در سودان جنوبی موقعیت دارند؛ اما ضعف اداره دولتی و کمبود مدیریت سالم، باعث شده تا مردم ازین عواید بطور موثر مستفید شوند ابییا Abyei منطقه سرحدی میان سودان و سودان جنوبی که تیل دارد و هر دو کشور برای تملک آن در سال 2012 با هم جنگیدند و خساراتی را متحمل شدند، هنوز در تملک سودان است.

اگر کشور های سودان و سودان جنوبی به جنگ و مشکلات خود در قسمت تقسیم عادلانه منابع طبیعی مانند تیل، بموافقه رسیده و اجازه دهند که سرمایه گذاری های خارجی بدین منطقه جلب شود، نفع آن به هر دو کشور رسیده و سطح عواید ملی شان بسیار بالا خواهد رفت.

در حال حاضر سرمایه گذاری در سودان جنوبی بخاطری کم است، که استقرار و ثابت کامل وجود ندارد و تشویش های وجود دارد که مبادا آتش جنگ و یا بی ثباتی داخلی، به آن ضرر خواهد رسانید.

نبود و کمبود زیر ساخت های اساسی اقتصاد مانند خط آهن، شاهراه ها، انرژی برق، سهولت های اداری و قانونی، سیستم منظم بانکی و بیمه از عوامل اساسی بی علاقگی سرمایه گذاران خارجی به کار درین کشور افریقا میباشد. از همینرو فقر و بیچاره گی بیداد میکند.

انکشاف تولید ناخالص داخلی منفی و انفلاسیون دو رقمی است، 14% مردم و 21% جوانان بیکار هستند و تعداد خانواده هاییکه از خطر بین المللی فقر پایینتر زنده گی میکنند از 76% فراتر رفته که شاید درجه اول در کل دنیا را داشته باشد.

تولید ناخالص داخلی GDP: 20.01 بلیون \$ (2017).

رشد سالانه تولید ناخالص داخلی یا GDP: -5.2% (2017).

عاید سرانه سالانه: \$ 1600

ساختار سکتوری تولید ناخالص داخلی: زراعت 10.4%، صنعت 33.1% و خدمات 56.6%

انفلاسیون: 2.4% (2023).

نیروی کار: 5.09 میلیون نفر. زراعت 3.9%، صنعت 28.3% و خدمات 67.8% (2023).

نرخ بیکاری: 12.5%

زندگی زیر خط فقر: 82.3% (2016).

د پانو شمیره: له 1 تر 7

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

بودجه: عواید 1.94 بلیون \$ و مصارف 1.93 بلیون \$ (2019).

صنعت: استخراج تیل، مواد خوراکی مانند روغن، بوره و آرد، پروسس پنبه، منسوجات، بوت، صابون، مواد کیمیاوی، روده و پوست حیوانات و صنایع دستی.

رشد سالانه تولیدات صنعتی: 36.78% (-)

تولید برق: kW 121000 (2020). از تیل 99.2% و از انرژی آفتابی 0.8% (2020).

مصرف برق: 531.66 ملیون kWh (2019)،

تولید تیل خام: 157100 بیرل - روز (2021)،

صادرات تیل خام: 136500 بیرل - روز (2018)،

ذخیره تیل: NA (اول جنوری - 2018)،

مصرف تیل: 32900 بیرل - روز (2019)،

واردات تیل: 7160 بیرل - روز،

تولید گاز: صفر متر مکعب - سال (2021)،

مصرف گاز: صفر متر مکعب - سال،

ذخیره گاز: صفر متر مکعب (اول جنوری - 2021).

زراعت: 45% زمین های سودان جنوبی کشت میشود که 4.4% آن تحت زرع بوده و 40% آن را چراگاه ها تشکیل میدهد. 11.3% زمین های سودان جنوبی را جنگلات و 43.5% باقی مانده را کوه ها، دریاها، شهرها، مناطق کار و تولید و محلات بود و باش روستایی تشکیل میدهد. در سال 2012 مازی 1000km² زمین سودان جنوبی کشت میشد. 3.9% مردم این کشور در عرصه زراعت و جنگلداری مصروف کار اند و 2.1% تولید ناخالص داخلی ازین سکتور بدست می آید. رابر، چوب، پنبه، نیشکر، موم (صنع) Gum، کنجد، گندم، ارزن، شرشم، خرما، بادام زمینی Ground Nuts، کيله، ام، پاپایا Papaya، سبزی، گوشت، لبنیات، تخم و علوفه از محصولات مهم زراعتی و مالداري این کشور بشمار میروند.

مالداري: 40% خاک سودان جنوبی را چراگاه های مملو از علوفه دربر گرفته است. سودان جنوبی ا محدود کشور های است که وزارت علحیده منابع حیوانی و ماهیگیری دارد. ادامه جنگ و بی ثباتی سیاسی از عوامل اساسی کندی رشد سریع این کشور بحساب میروند. گاو 11.7 ملیون، بز و گوسفند 24.3 ملیون.

معادن: تیل، الماس، سنگ آهن، مس، کرومیت، قلعی، تنگستن، میکا، نقره، چونه و نمک.

صادرات: به ارزش مجموعی 4.49 بلیون \$ (2023).

شرکای بزرگ تجارتي: چین 51%، سنگاپور 29%، امارات متحده عربی 10%، جرمني 4% و یوگندا 3% (2023).

تیل خام، پنبه، کنجد، گوشت و حیوانات زنده، موم عربی، خرما، پوست، عاج، میوه خشک، شرشم، بادام زمینی، شکر و قهوه.

واردات: به ارزش مجموعی 4.44 بلیون \$ (2023).

شرکای بزرگ تجارتي: یوگندا 33%، امارات متحده عربی 26%، کینیا 14%، چین 10% و امارات متحده عربی 3% (2023).

ماشین آلات، فابریکه ها، وسایط نقلیه، پرزه جات، مواد خوراکی، تیل و مشتقات نفتی، اشیای استهلاکی، سامان آلات زراعتی، مواد کیمیاوی، ادویه، اسلحه و مهمات، منسوجات و سامان برقی.

قروض خارجی: این کشور پس از جدایی از سودان، 4 بلیون \$ کمک مالی از برتانیای، امریکا، ناروی و هالند بدست آورده است (2016 - 31 دسمبر).

واحد پولی: پوند سودان جنوبی South Sudan Pound.

یک دالر امریکایی = 4551.18 پوند سودان جنوبی (30 جون 2025).

سال مالی: عیسوی (گریگوری)

سیستم وزنی: متریک و اوزان محلی.

ترانسپورت: سودان جنوبی 248km خط آهن و 90200km سرک (300km پخته و 89900km خامه) دارد.

میدانهای هوایی: مجموعاً 89 (2021)	پخته 4	خامه 84
رنوی طولیتر از 3047m	1	-
رنوی از 2438m تا 3047m	2	1
رنوی از 1524m تا 2437m	1	12
رنوی از 914m تا 1523m	-	38
رنوی کوتاه تر از 914m	-	33

تاریخچه خدمات هوایی ملکی سودان جنوبی تا پیش از استقلال، با کشور سودان یکی است. Kush Air اولین شرکت خصوصی خدمات هوایی ملکی سودان جنوبی است که در سال 2010 اساسی گذاری شده و حالا به خدمات مسافر بری، کارگو، چارتر و گردشگری مصروف است. این شرکت در سال 2020 با 4 بال طیاره داشته است. 393000 موتر تیزرفتار، بس، لاری، تانکر و سایر وسایط نقلیه ساختمانی و معدنکاری.

بنادر: جوبا Juba، شهر جوبا به سوی جنوب سودان جنوبی، در کناره های دریای نیل تاسیسات بندری دارد که کشتی های کوچک تجارتی در آن تا سودان و یوگندا رفت و آمد کرده میتوانند.

مخابرات: کود تلفون (00211). تعداد تلفون های همراه 6.17 ملیون (2023). یکی از عقب مانده ترین سیستم های تلفون و تکنالوژی معلوماتی دنیا را دارا است. هنوز از 5 نفر فقط یکنفر درین کشور تلفون همراه دارند و شبکه قدیمی انلوگ لین دار، بعلت فرسوده گی و اثرات جنگی بکلی از کار افتاده است. یک شرکت سکتور خصوصی با مشارکت خارجی بر توسعه مایکرویف، تلفون های همراه و انترنت در سودان جنوبی کار میکند، اما ترس از خرابی ثبات و امنیت مانع سرمایه گذاری کلان میشود. در سال 2020 شهر جوبا از طریق یک کیبل نوری با مومباسا وصل شد که در نوع خود اولین بحساب میرود و باعث پایین آمدن نرخ تلفون همراه و انترنت شد. در ماه دسمبر 2021 کار کیبل دوم نوری تا سرحد کینیا تکمیل شد که نتایج خوب به همراه خواهد داشت.

رسانه ها: باوجودیکه قانون اساسی و قانون رسانه ها کشور آزادی بیان و رسانه ها را تضمین مینماید، اما دوام حالت جنگی و بی ثباتی باعث شده، تا دولت بر رسانه ها کنترل جدی داشته و حتی سانسور قبل از نشر مراعات میشود. این کشور یک رادیو تلویزیون دولتی و 24 رادیوی خصوصی محلی و تجارتی دارد. مردم سودان جنوبی برنامه های رادیو تلویزیونی سودان و سایر همسایه ها را از طریق کیبل، انترنت و ماهواره دریافت نموده میتوانند.

شرح وسایل انتشاراتی موجی در سودان جنوبی (2021)			
مراکز نشرات رادیویی	AM = FM و 1 = 24	کل تعداد رادیو	2.2 ملیون
مراکز نشرات تلویزیونی	1	کل تعداد TV	1.7 ملیون

کود انترنت: ss.

مشرکین انترنت: 783561 نفر. 7% مردم (2020).

انکشاف اجتماعی: سودان جنوبی از کشورهای عقبمانده افریقا و جهان است. به اساس معلومات CIA World Factbook – 2017 هر باشنده این کشور سالانه بطور متوسط \$ 1700 عاید داشت که بعلت مدیریت ضعیف امور اقتصادی، فساد اداری، حکومتداری ناتوان و جنگ و بی ثباتی در سال های بعدی کاهش یافته است.

34.5% مردم سودان جنوبی بالای 15 سال (مردان 40.3% و زنان 28.9%) دارای سواد، تعلیمات متوسط، مسلکی و یا عالی هستند، نرخ باسوادی برای جوانان به اساس محاسبه بانک جهانی در سال 2020 تقریباً 48% بوده که حال باید اندک تغییر کرده باشد. تعلیم و تربیه برای اطفال 7 - 15 سال الزامی است که بصورت قطع عملی نمیشود و 78% اطفال واجد شرایط به مکتب و کتاب دسترسی ندارند. جوانان بطور متوسط 9 سال درس میخوانند، 22% اطفال واجد شرایط به مکاتب میروند که کمترین در کل دنیا شمرده میشود و دولت 1.6% تولید ناخالص ملی را به امر انکشاف معارف و تحصیلات عالی اختصاص داده است.

تعلیم و تربیه در سودان جنوبی از کودکستان آغاز و به پوهنتون به پایان میرسد. رفتن به کودکستان نه الزامی و نه رایگان است.

مکاتب ابتداییه و متوسطه 8 سال (7-14 ساله) و لیسه 4 سال (15 - 18) را دربر میگیرد. زبان درسی انگلیسی است، اما معارف از کمبود شدید کتب مسلکی درسی و معلمین ایکه به انگلیسی تدریس نموده بتوانند، به سختی رنج میبرد.

سودان جنوبی 25 لیسه فنی و مسلکی 1 - 2 ساله دارد که جوانان را برای کار تربیت مینمایند.

تمام سیستم تعلیمی سودان جنوبی از کمبود مکتب و معلم و کتاب و قرطاسیه و پلان منظم رنج میبرد. این کشور یک پوهنتون دولتی در جوبا، یک انستیتوت تربیت معلم و 4 موسسه تحصیلات عالی خصوصی دارد که جوانان را در 27 دیپارتمنت مختلف تدریس مینمایند.

□

شرح مراکز تعلیمی افریقای جنوبی (2021)			
نوع مرکز تعلیمی	تعداد مرکز	مجموع آموزنده	مجموع آموزگار
مکاتب ابتدائی و متوسطه	1600	970000	27700
لیسه	308	185000	5300
مکاتب فنی و مسلکی	25	15000	1000
تحصیلات عالی	6	13500	800

سودان جنوبی 2 روزنامه Juba Monitor (دولتی) و The Citizen (شخصی)، دو مطبوعه و بیش از 50 هفته نامه، ماهنامه و گاهنامه دارد. هر سال بطور متوسط 100 عنوان کتاب جدید علمی، هنری، ادبی، تخریکی و معلوماتی نشر می شود و هر نفر سالانه بطور اوسط 0.1Kg کاغذ را برای نوشتن، خواندن و نشرات به مصرف میرساند که یک رقم کوچک است.

محیط زیست سودان جنوبی بعلت ادامه جنگ و ناامنی، حکومتداری ضعیف و سطح پایین آگاهی عامه در حال صدمه دیدن است. توجه به سکتور صحت عامه نیز ضعیف ارزیابی میشود و شیوع امراض ساری به اقتصاد دولت و خانواده ها صدمه میرساند.

دولت سودان جنوبی 5.9% تولید ناخالص داخلی خود را به صحت مردم اختصاص داده (2021)، افزایش سالانه نفوس 4.91% است (2022) که در دنیا درجه دوم را به خود اختصاص میدهد، در 1000 طفل نو تولد 63.18 نفر میمیرند که در دنیا دوازدهم میشود، عمر وسطی مردم به 59.16 نزدیک شده، یک زن در کل عمر بطور وسطی 5.32 طفل بدنیا می آورد که در دنیا جایگاه هشتم را دارد، NA کودکان زیر پنج سالگی وزن کافی ندارد، 88.7% مردم به آب صحتی آشامیدنی دسترسی دارند، 60.6% تشنابها صحتی و عصری اند، 2.1% جوانان با HIV/AIDS زندگی میکنند. هر سال بطور متوسط 790 نفر بعلت این مریضی میمیرند و در 100000 نفر 120 نفر توبرکلوز دارند.

زنان در سودان جنوبی با مردان حقوق برابر ندارند و دولت در قسمت فراهم کردن مصروفیت های سالم برای جوانان بودجه و امکانات کم دارد.

در سودان جنوبی به هر 6.7 نفر یک TV، به 5.2 نفر یک رادیو، به 35 متعلم یک معلم، به 25 محصل یک استاد، به 5 نفر یک تلفون همراه، به 17000 نفر یک داکتر عمومی و به 3500 نفر یک بستر شفاخانه میرسد، 28.2% مردم برق (شهری 46.8% و دهاتی 23.6%) و 9% انترنت دارند.

قوای مسلح: قوای مسلح مردم سودان جنوبی South Sudan People's Defense Force شامل قوای زمینی (بشمول گارد ریاست جمهوری)، قوای هوایی و مدافعه هوایی، و قوت های ملی شامل افراد گروه های مسلح پیوسته بدولت، امنیت داخلی و پولیس.

سن خدمت عسکری: 18 ساله، جبری و داوطلب.

سهم مصارف عسکری در تولید ناخالص داخلی: 2% (2024).

منازعات منطقوی: منازعات قومی در سودان حالا 66 سال عمر دارد. منازعات ایکه حتی به کشورهای همسایه نیز زیان رسانیده است. سرحدات سودان و مناطق جنوبی آن حتی در سال 1956 نشانی شده بوده که یک کشور بودند. سودان جنوبی بعد از جدایی بالای مالکیت ولایت Abyei سودان ادعای مالکیت دارند که تیل فراوان و در سرحد مشترک هر دو موقعیت دارد.

کینیا و سودان جنوبی بالای مالکیت بعضی مناطق در Llemi Triangle باهم مشکلات دارند که از وقت استعمار از سوی کینیا اداره میشود. جمهوریت افریقای مرکزی و سودان جنوبی بالای چراگاه ها و تقسیم آب در مناطق سرحدی مشکل دارند که حل آن به گفتگو نیاز دارد.

مهاجرین و بیجاشده گان داخلی: 290000 سودانی و 11000 کانگویی (ج د) در سودان جنوبی زنده گی میکنند که ملل متحد با آنها کمک میکند. 2.23 ملیون مردم سودان جنوبی بخاطر جنگ های داخلی و گروپ های مختلف مسلح، جنگ با سودان، خشکسالی و سیلاب ها از خانه ها و مناطق شان بیجا شده اند که طبعاً جابجایی دوباره آنها به حکومتداری مسوولانه، امکانات کافی مادی، اراده قوی و صلح و آرامش سراسری نیاز دارد. آرزوهاییکه زود تحقق نخواهد یافت.

قاچاق انسانی: یک تعداد کودکان و نوجوانان سودان جنوبی، به سبب فقر و ناداری به کارهای شاقه مجبور شده را انجام میدهند و تعداد زیادی دختران و زنان جوان، مخصوصاً آنانیکه که از مناطق خود بیجاشده، در مناطق شهری به تجارت جنسی مصروف هستند.

شماری از قاچاقبران منطقه، زنان و دختران جوان یوگندا، کینیا، ایتوپیا و افریقای مرکزی را به بهانه کار، به سودان جنوبی می آورند و آنها را بالای کسان می فروشند که دفاتر خدمات جنسی دارند. گفته میشود که قوانین سودان جنوبی در حال حاضر، نمیتوانند از کارهای شاقه کودکان و یا از تجارت جنسی زنان، دختران و پسران جلوگیری نمایند.

تاریخ: سودان جنوبی از صدها سال به اینطرف قسمتی از خاک کشور بزرگ افریقای سودان شمرده میشد و هر دو تاریخ مشترک دارند. خطوط تجزیه میان هر دو طرف در دهه های ششم و هفتم قرن 20 ترسیم گردید و سرانجام این کشور به دو حصه تقسیم شد. ما درینجا بالای تاریخی روشنی می اندازیم که از شمال و جنوب در آن یادآوری میکنند. ناگفته نباید گذاشت که تقریباً تمام باشندگان سودان شمالی مسلمانان عرب تبار، و از جنوب مسیحیان سیاه افریقایی یا کسانى اند که پیرو باورهای محلی خود هستند.

در هنگام حصول استقلال سودان، مناطق جنوبی اطمینان دریافت کرده بودند که در تشکیل کشور و دولت جای مناسب خود را خواهند داشت. اما پس از قدرت رسیدن اسمعیل الازهری، تمام اقتدار به دست مسلمانان عرب افتاد، که فقط به اصول خود احترام می گذاشتند.

در سال 1968 بار اول سیاه پوست های مسیحی جنوب، بر ضد حکومت مسلح و مجهز شده و جنگی درگرفت که دین و قومیت هر دو سهم در آن داشت؛ مسیحیان سیاه پوست جنوب خود را در اداره کشور محروم حساب میکردند. نخستین گروه که در جنوب بر ضد حاکمیت شمال دست به اسلحه بردند، قوم Arya Nya بود. این جنگ که در سال 1955 آغاز شده بود تا سال 1972 دوام داشت.

در سال 1969 جنرال جعفر نمیری کودتا کرد و شورای انقلابی قدرت را بدست گرفت. نمیری در اکتوبر 1971 بحیث رییس جمهور کشور سوگند وفاداری یاد کرد، کمی بعد افسران کمونیست اردوی سودان کودتا نموده، جنرال نمیری را برطرف کردند؛ اما طرفداران نمیری بار دیگر به میدان آمدند، کمونیست ها را شکست داد و جنرال جعفر نمیری یک بار دیگر زمام امور بدست گرفت.

جنرال نمیری در اوایل سال 1972 به اساس فیصله کنفرانس ادیسه بابا (ایتوپیا) به مناطق جنوبی سودان خودمختاری داد. در سال 1973 قانون اساسی جدید سودان نافذ و در سال 1976 سومین کودتا بر ضد جنرال جعفر نمیری خنثی گردید. سودان پس از این کودتا روابط خود را با لیبیا قطع کرد، زیرا فکر میکرد که معمرالقذافی رهبر لیبیا با مخالفان دولت سودان کمک مینماید؛ در سال 1977 وظیفه نخست وزیر نیز از میان رفت و زمام امور را بیشتر از گذشته جنرال نمیری در دست خود گرفت.

در سال 1978 در مناطق مرکزی نزدیک به جنوب تیل کشف شد که باعث تقویت احساسات آزادی خواهی در جنوب شد. در سال 1981 موج بزرگ اعتصابات و مظاهرات در امور زنده گی عادی مردم، مشکلات زیادی را بمیان آورد؛ ترانسپورت متوقف و جریان انرژی برق قطع شد، حکومت عکس العمل نشان داد و هزاران نفر زندانی شدند. در سال 1982 روابط مصر و سودان بیشتر گسترش یافت و امریکا به احداث پایگاه نظامی در سودان علاقه نشان داد. اقدامیکه مسیحیان و سایر سازمان ها و گروه های غیراسلامی را تکان داد، آنها بیشتر تحریک شده و مبارزه مسلحانه بر ضد دولت باز شدت یافت.

جنبش آزادی بخش مردم سودان (Sudan People's Liberation Movement (SPLM این مبارزه را رهبری میکرد. مخالفان میخواستند عملاً قوانین سوسیالیستی را تطبیق نمایند؛ خودمختاری مناطق جنوبی را تقویت نموده و آزادی مذهبی را در چوکات قانون تنظیم کنند.

در آنسو قبایل مسلمان مناطق شمالی بالای نمیری فشار می آوردند که از حدود اسلامی دفاع نموده و ناراضیان جنوبی را سرکوب کند. در سال 1985 دادن قرضه و کمک امریکا به سودان معطل گردید، نرخ ها در سودان بالا رفت و تشنج گسترش یافت. در این حال جنرال جعفر نمیری بخاطر جلب کمک های امریکا به واشنگتن رفت؛ اما وزیر دفاع جنرال عبدالرحمن سوار الذهب، در غیاب رییس جمهور دست به کودتا زد و زمام امور را در دست گرفت. این تحول نیز سودی نبخشید و مشکلات میان شمال و جنوب بیشتر شد و جنرال عبدالرحمن سوار الذهب وعده داد که بالای مسئله عملی کردن قوانین اسلامی تجدید نظر نموده انتخابات در سال 1986 برگزار خواهند شد.

در انتخابات اپریل سال 1986 سودان رهبر حزب الامه صادق المهدی نخست وزیر شد. وی روی عملی کردن قوانین اسلامی در سودان، پافشاری کرد که این پافشاری جنگجویان جنوب را بیشتر تحریک نمود و جنگی آغاز شد که 12000 نظامی سودانی، قرارگاه های عسکری مناطق جنوبی را تحت کنترل خود در آوردند و سودان عملاً به دو حصه شمال و جنوب تقسیم گردید. در ماه جون سال 1989 جنگ میان قوای مسلح سودان و عساکر جنبش آزادیخواه مردم سودان (SPLM جنوب) درگرفت. رهبر جنگجویان جان کارانگ بود.

در ماه فبروری سال 1990 جنرال عمرالبشیر به کمک نظامیان به قدرت رسید و رییس جمهور عبدالرحمن سوارالذهب را از کار برکنار اعلان نموده و او را بخاطر داشتن برنامه های نادرست و نامناسب مسول تمام مشکلات اجتماعی و اقتصادی سودان معرفی کرد. جنرال عمرالبشیر احزاب سیاسی را منحل نمود و شورای متشکل از پانزده نفر نظامی را ایجاد کرد که خودش در راس آن قرار داشت؛ وی تعهد نمود که به زودترین فرصت ممکن جنگ

داخلی را به پایان خواهد رساند. در ماه فیبروری سال 1991 نظام فدرالی در سودان اعلان گردید، به اساس این اعلان سودان به نه ولایت خودمختار تقسیم شد که هر کدام آن دارای یک شورای محلی بود.

در مارچ 1991 قوای مسلح سودان به کمک لیبیا، ایتوپیا و بعضی کشورهای اسلامی، بالای سودان جنوبی یورش برد. حمله ای که جنبش آزادی بخش مردم سودان و نظامیان حاکم در جنوب را به عقب نشینی مجبور و بور پایتخت جنوب را تصرف نمودند. در ماه می سال 1992 رییس جمهور نایجریا بحیث میانجی، خواهان تفاهم میان عمرالبشیر و جان کارانگ شد. در نتیجه این میانجیگری اعلامیه یی به نشر رسید که بسیار عملی معلوم نمیشد. جنگ نه ملیون نفر را در سودان جنوبی با گرسنگی مواجه و 60000 نفر را هلاک ساخت، زیرا عمرالبشیر مناطق جنوبی را در حلقه محاصره در آورد و از رسیدن مواد خوراکی به آنها جلوگیری میکرد.

در فیبروری 1993 میان دولت سودان و SPLM آتش بس اعلان و تصمیم گرفته شد که مذاکرات صلح بار دگر در نایجیریا آغاز خواهند شد. در می سال 1994 دولت سودان قبول نمود که مانع رسیدن کمک های بشردوستانه به جنوب سودان نخواهد شد. در جون سال 1995 مدافعین حقوق بشری در افریقا در یک اعلامیه دولت سودان را به قتل عام قوم نوبه متهم نمودند.

معاهده تقسیم قدرت در همین سال میان دولت سودان و SPLM به امضا رسید و دولت قبول کرد که خودمختاری بیشتری به جنوب خواهد داد. درین معاهده تعهد شده بود که یک همه پرسی صورت خواهد گرفت که معلوم شود مردم جنوب آزادی میخواهند، خودمختاری بیشتر میخواهند و یا قوانین جداگانه در چوکات کشور سودان وفادار میمانند؟

در انتخابات مارچ سال 1996 سودان، جنرال عمرالبشیر 76% آرای مردم را بدست آورد و اعلام نمود که جنگی را به پایان خواهد رساند که طی 40 سال دو ملیون کشته و سه ملیون آواره بجا گذاشته است. در جنوری سال 1998 تعزیرات و قیودات از سوی امریکا بالای سودان وضع گردید. امریکا استدلال میکرد که سودان با تروریزم جهان کمک میکند، حقوق بشری را پامال میکند و جنگجویان کشورهای همسایه را پرورش میدهد.

در ماه اگست امریکا در خرطوم بالای فابریکه ای راکت پرتاب کرد که به گمان آنها اسلحه تولید میکرد؛ اما بعداً روشن گردید که فابریکه ادویه و مواد غذایی کودکان را تهیه میکرد. ناگفته نماند که امریکا در همان روز به بهانه از بین بردن پناگاهای القاعده، ولایت خوست افغانستان را نیز هدف چند راکت کروز قرار داد که چند نفر را کشت، اما القاعده زنده و فعال باقیماند.

ملل متحد در ماه سپتمبر سال 2001 قیوداتی را به پایان رسانید که در سال 1996 بالای سودان وضع شده بود؛ امریکا یک هیات خود را نیز در ماه نومبر به سودان فرستاد که درباره پایان جنگ داخلی صحبت کند.

بطور فشرده به این نتیجه میرسیم که سودان در قرن 20 دو جنگ بزرگ داخلی را پشت سر گذاشت. جنگ اول در 1972 به پایان رسید؛ اما جنگ دوم در 1983 آغاز گردید. به استناد منابع سودان جنوبی به اثر این جنگ ها دو ملیون نفر کشته و چهار ملیون نفر مهاجر شده اند.

بعد از سپری شدن شش سال از خودمختاری سودان جنوبی، همه پرسی صورت گرفت (9 - 15 جنوری 2011). 99% مردم درین همه پرسی خواهان آزادی سودان جنوبی شدند.

شورای امنیت سازمان ملل متحد روز 8 جولای تصمیم گرفت که 7900 سرباز حافظ صلح به سودان جنوبی اعزام نماید. سودان جنوبی روز نهم جولای 2011 آزاد شد و به روز 14 جولای عضو ملل متحد شد.

سودان جنوبی یک صدو نود و چهارمین کشور عضو ملل متحد است. در ماه های اگست و سپتمبر 2011 رهبران سودان و سودان جنوبی، موافقتنامه تقسیم عواید تیل صدور تیل جنوب از راه شمال را امضا کردند.

در سال 2012 جنگ ذخایر، تصفیه خانه ها، پایپ لاین ها و تقسیم عواید تیل، در سرحدات سودان و سودان جنوبی به وقوع پیوستند که به اثر آن، هر دو طرف خسارات و تلفات سنگینی را متحمل شدند. در ماه مارچ سال 2013 در جریان جنگ دولت سودان جنوبی با مخالفان داخلی 163 نفر کشته شدند. سودان جنوبی در آن وقت اتهام وارد کرد که سودان به مخالفان اسلحه میدهد.

در دسمبر سال 2013 اختلافات میان طرفداران رییس جمهور سودان جنوبی سلواکیر اندکا Salva Kir a و معاون رییس جمهور ریک ماچار Riek Machar افزایش یافت. رییس جمهور ریک ماچار منسوب به قوم نویر را، در ماه جون از کار برکنار کرده بود. خود رییس جمهور منسوب به قوم دنیکا بود. نظامیان طرفدار معاون برکنار شده در ماه دسمبر دست به حمله زد و مناطق بور و یونیشی را در مدت کوتاه تصرف نمودند. بور نزدیک پایتخت و یونیشی یک ولایت دارای منابع تیل در سرحد سودان میباشد.

این مشکل زود به کل کشور سرایت کرد و جنگ و معضله رنگ قومی گرفت. در نتیجه این جنگ ده ها هزار نفر کشته و یک بحران کلان انسانی جامعه را تکان داد که باعث بیجا شدن صدها هزار نفر گردید.

در اگست 2015 رییس جمهور کیر اندکا و معاون اسبق ریاست جمهوری ماچار، معاهده ای مضا نمودند، که در نتیجه در آپریل 2016 یک حکومت انتقالی وحدت ملی شکل گرفت. معاهده ای که بسیار عملی نشد و در ماه جون باعث جنگهای جدید، بین نظامیان طرفدار دو طرف در پایتخت جوبا شد.

این جنگ مشکلات کشور را دو چند ساخته و باعث زمینه سازی برای ایجاد چند گروپ مسلح مخالف دگر نیز شد. مثلاً در ولایت Equatoria گروپی تشکیل شد، که تا آنوقت در جنگ ها دخالت نداشتن. در ماه دسمبر 2018 دولت سودان جنوبی و چند گروپ مخالف مسلح توافق نمودند، که به جنگ خاتمه داده و یک دولت انتقالی آشتی ملی و وحدت ملی را الی می 2019 ایجاد نموده و امکانات ساختن اردوی ملی کشور را فراهم سازند.

در آن توافق تذکار داده شده بود که انتخابات سراسری ریاست جمهوری و شورای ملی کشور، در سال 2022 دایر خواهد شد. دولت وحدت ملی انتقالی سودان جنوبی مطابق وعده قبلی، در فبروری 2020 تشکیل شد که در نتیجه معاون اسبق ریاست جمهوری آقای ماچار، دوباره به جوبا برگشت و بحیث معاون اول ریاست جمهوری سوگند وفاداری یاد کرد.

دولت انتقالی سودان جنوبی به ایفای تعهدات خود متعهد باقیماند و تلاش کرد، تا از بروز هر نوع سانحه دگر جلوگیری نماید. اما انتخابات ایکه قرار بود در سال 2022 دایر گردد، به سال بعدی به تعویق افتاد.

درین سالها دسترسی به مواد خوراکی از مشکلات عمده مردم سودان جنوبی بود. حدود 7 میلیون نفر (از 11 میلیون) بعلت کمبود مواد غذایی، قیمتی و نقض حقوق بشری در مضیقه قرار داشتند. در سال 2022 مدت کار اداره انتقالی الی سال 2024 تمدید شد. هنوز هم انتخابات درین کشور تدویر نشده و آقایان رییس جمهور و معاون قبلی تا هنوز (جون 2025) بکار خود ادامه میدهند.

روابط افغانستان با سودان جنوبی: سودان جنوبی یک کشور نو تاسیس است، که از بدنه ای سودان و برای عیسویان مملکت جدا شد. اما سودان در سال های قبل با افغانستان روابطی داشت. در ماه می سال 1966 اسامه بن لادن، بنیانگذار شبکه القاعده که در سودان مستقر بود، بعلت فشار های بین المللی خاصاً امریکا، عربستان سعودی و مصر، با خانواده و همکاران خود، در یک پرواز چارتر به شهر جلال اباد آمد، که باعث مصایبی بزرگی برای افغانستان شد.